

**UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE**

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

**COORDONATELE DEZVOLTĂRII
ÎNTRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII
ȘI LOCUL LOR
ÎN SISTEMUL ECONOMIC CONTEMPORAN**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC
Prof. Univ. Dr. Anatolie Caraganciu**

**DOCTORAND
Livia Oltean**

2013

CUPRINS

Lista tabelelor.....	4
Lista figurilor	5
Lista publicațiilor.....	11
Introducere	12
PARTEA I: STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII	23
Capitolul 1: Întreprinderile mici și mijlocii prin prisma teoriilor economice.....	24
1.1. Conceptul de întreprindere mică și mijlocie	24
1.2. Întreprinderile mici și mijlocii în abordarea economiștilor clasici și contemporani.....	40
1.3. Rolul și locul întreprinderilor mici și mijlocii în economie	50
Capitolul 2: Condiția IMM în România și în Uniunea Europeană	79
2.1 Politica Uniunii Europene privind stimularea întreprinderilor mici și mijlocii	79
2.2 Dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în România.....	88
2.3 IMM-urile din România în context european.....	113
Capitolul 3: Internaționalizarea IMM în contextul economic contemporan.....	116
3.1. Internaționalizarea ca fenomen. Definiția internaționalizării afacerilor	116
3.2. Motivațiile internaționalizării afacerii. Bariere la intrarea pe o piață	117
3.3. Teorii privind internaționalizarea afacerilor	119
3.4. Alegerea piețelor internaționale	129
Capitolul 4: Elemente teoretico-metodologice privind cercetarea științifică selectivă și modalitățile de realizare	132

COORDONATELE DEZVOLTĂRII ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII ȘI LOCUL LOR
ÎN SISTEMUL ECONOMIC CONTEMPORAN

PARTEA II: CONTRIBUȚII PROPRII	143
Capitolul 5: Cercetare privind determinarea stadiului de internaționalizare al afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu fundamentată pe cercetarea selectivă a opiniei factorilor de decizie din aceste organizații.....	144
5.1. Caracteristici generale privind internaționalizarea afacerilor în IMM – urile din județul Sibiu	144
5.2. Definierea caracteristicilor demografice.....	145
5.3. Obiectivul I: Colaborarea cu macro-mediul.....	149
5.4. Obiectivul II: Elemente privind impactul internaționalizării afacerii asupra competitivității	161
5.5. Obiectivul III: Sprijin pentru internaționalizarea IMM.....	173
5.6. Obiectivul IV: Problematika privind internaționalizarea IMM.....	178
5.7. Sintetizarea problemelor privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu prin aplicarea metodei „arborele problemelor”	199
5.8. Concluzii și propuneri privind rezultatele cercetării referitoare la determinarea stadiului de internaționalizare al afacerilor din IMM – urile din județul Sibiu.....	204
Sinteză generală a principalelor concluzii. Contribuții personale	208
Bibliografie	214
Anexă	222

Cuvinte cheie:

IMM, antreprenoriat, internaționalizarea afacerilor, piețe externe, resurse, mediu de afaceri

REZUMAT

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM) – „colana vertebrală” și „motorul economiilor naționale” – reprezintă, conform numeroaselor statistici, cea mai importantă sursă de creștere economică atât în țările dezvoltate cât și în țările în curs de dezvoltare. Aceste organizații au devenit din ce în ce mai importante în societatea contemporană datorită, în special, însușirii recunoscute de a oferi locuri de muncă pentru populație. Pentru comunitățile locale și regionale în care activează, IMM-urile sunt elemente cheie în ceea ce privește bunăstarea locuitorilor dar sunt și importanți factori de stabilitate socială.

Importanța IMM-urilor a început să se facă simțită în special după anii '70 ai secolului trecut, iar în anii '80 acestea au cunoscut o expansiune deosebită, ponderea lor crescând semnificativ atât în Europa cât și în SUA și Japonia. Cu toate acestea, IMM-urile s-au confruntat dintotdeauna cu presiuni exercitate sub diverse forme:

- **Concurența** – pătrunderea pe piață a unor noi întreprinderi intensifică concurența și creează probleme întreprinderilor deja existente; este firesc, prin urmare, ca acestea din urmă să se protejeze, să-și apere poziția câștigată, prin ridicarea de bariere pentru noile venite
- **Legislația** – deși IMM-urile reprezintă o prioritate a statelor din toată lumea, adesea legislația nu le este tocmai prietenoasă, nu le protejează suficient
- **Resurse financiare limitate** – IMM-urile au resurse financiare limitate, de aceea ele se află într-o continuă căutare și combinare a acestora
- **Dificultăți privind resursele umane** – protejarea resurselor financiare limitate determină IMM-urile să se orienteze spre resurse de personal cât mai ieftine
- **Fiscalitate excesivă** – reglementările fiscale, numeroase și împovărătoare, sufocă IMM-urile care, mai ales în primii ani, fac eforturi mari ca să supraviețuiască

La toate acestea, începând cu anul 2008 s-a adăugat un nou factor care nu doar a potențat și intensificat dificultățile mediului economic – deja existente – ci a și creat unele noi: criza economico – financiară globală.

Economia mondială evoluează într-un ritm alert devenind mai complicată decât oricând și generând schimbări majore în structura tuturor economiilor naționale și regionale. Este evident că societatea contemporană parcurge o dublă tranziție: spre o dezvoltare durabilă globalizată pe de o parte și spre o societate bazată pe cunoaștere pe de altă parte. În acest context întreprinderile mici și mijlocii își pot asuma roluri importante pentru buna funcționare a mecanismelor de piață.

IMM-urile reprezintă principala forță de dezvoltare socio-economică, dar și sectorul cel mai numeros al întreprinderilor din orice țară cu economie de piață. Cele mai importante atribute care fac IMM-urile atât de speciale într-o economie sunt următoarele: generează cea mai mare parte a PIB-ului din fiecare țară; oferă cele mai multe locuri de muncă; sunt principalele promotoare ale economiei bazate pe cunoaștere.

Deși în România IMM-urile încă nu au atins maturitatea de business a altor țări europene, se observă, în ultimii ani, un trend ascendent al dezvoltării acestora – rezultat al eforturilor convergente ale antreprenorilor și organismelor publice. Dezvoltarea asimetrică a regiunilor economice românești a dus la o concentrare industrială și a serviciilor în zonele urbane și în împrejurimile acestora. Astfel, marile orașe au devenit nuclee ale activităților economice din regiunea în care se află.

O astfel de zonă de concentrare economică este regiunea Sibiului care polarizează o mare parte a activităților, atât de natură politico-administrativă și culturală, cât și economică. Având o tradiție comercială îndelungată, Sibiul poate fi considerat o punte istorică între Est și Vest. Coabitarea pașnică între români și sași a dus la relații economice strânse cu Germania și Austria, care, deși înăbușite în perioada comunistă, au înflorit și s-au dezvoltat accelerat în ultimii 20 de ani.

Având avantajul poziționării strategice în centrul României, Sibiul a oferit condiții prielnice de dezvoltare atât a activităților industriale, cât și a celor conexe (prestări de servicii, transporturi, facilități de desfacere, etc.). Infuzia de capital german a dus la crearea unui avantaj competitiv național și regional în materie de cercetare-dezvoltare, know-how, tehnici operaționale și de management, etc.

Ținând cont de toate acestea, cred că încă un studiu care să trateze problemele IMM nu poate fi decât benefic. Lucrarea „*Coordonatele dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii și locul lor în sistemul economic contemporan*” are ca obiectiv general argumentarea și fundamentarea problematicii întreprinderilor mici și mijlocii în economie, sistematizând ultimele cercetări în domeniu. Un aspect deosebit de important al evoluției întreprinderilor mici și mijlocii este cel legat de activitățile de internaționalizare întreprinse de acestea, care sunt analizate în profunzime, pornind de la caracteristicile lor generale și ajungând până la specificitățile date de localizarea firmelor în județul Sibiu. În particular lucrarea studiază situația actuală a IMM-urilor din județul Sibiu și perspectivele de dezvoltare durabilă a acestora. Atingerea obiectivului a presupus parcurgerea următoarelor etape de cercetare:

- sistematizarea abordărilor teoretice ale noțiunilor de antreprenoriat, IMM, internaționalizarea afacerilor
- cercetarea situației actuale a IMM din România și din Uniunea Europeană
- cercetarea situației IMM din județul Sibiu privind stadiul internaționalizării afacerilor
- identificarea și cercetarea problemelor IMM din județul Sibiu în procesul internaționalizării

Scopul lucrării, ce reiese din actualitatea și necesitatea abordării continue a problemelor întreprinderilor mici și mijlocii, în special în condițiile crizei economice mondiale și globalizării, constă în evidențierea situației actuale privind internaționalizarea afacerilor în IMM și elaborarea de recomandări privind ameliorarea mediului de business și crearea condițiilor propice dezvoltării acestor organizații. Atingerea acestui scop presupune următoarele sarcini:

- explicarea conceptului de întreprinderi mici și mijlocii
- studierea abordărilor economiștilor clasici și contemporani privind întreprinderea și întreprinzătorul
- aprecierea locului și rolului IMM în economie
- reflectarea noțiunii de internaționalizare a afacerii în gândirea economiștilor contemporani
- analiza stadiului și impactului activităților de internaționalizare în întreprinderile mici și mijlocii
- argumentarea necesității internaționalizării afacerilor pentru întreprinderile mici și mijlocii

Teza este organizată în cinci părți, iar informațiile prezentate sunt rezultate din mai multe cercetări din surse secundare (cercetare bibliografică selectivă) și surse primare, pe bază de chestionar.

Determinarea contextului actual al IMM-urilor, atât din punct de vedere științific cât și economic, a făcut obiectul cercetării din surse secundare. De asemenea, un alt rol al cercetării din surse secundare a fost acela de a demonstra că problematica IMM, în special aspectele privind internaționalizarea afacerilor acestor firme constituie subiecte deosebit de actuale și importante pentru economia contemporană. Cercetarea din surse secundare s-a axat pe trei direcții:

1. o cercetare bibliografică selectivă ce a avut ca susținere literatura de specialitate privind domeniul IMM-urilor. Rolul acesteia a fost de a evidenția gradul de cunoaștere științifică, precum și necesitatea studierii acestui sector economic. Această primă cercetare reprezintă punctul de plecare al întregului demers al prezentei lucrări.

2. o cercetare concretizată în studiul și analiza diferitelor rapoarte, situații și documente privind situația IMM-urilor din România și din Uniunea Europeană în ultimii ani, cu rolul de a reliefa importanța și contribuțiile acestora în mediul economic și social, pentru a susține și motiva demersurile ale căror rezultate sunt prezentate în această teză.

3. o cercetare ce a vizat problemele internaționalizării IMM-urilor, bazată pe studii aparținând literaturii de specialitate română și internațională. Scopul acesteia a fost acela de a scoate în evidență parcursul și necesitatea extinderii afacerilor IMM-urilor pe piețele externe.

Cercetarea din surse primare s-a derulat în două etape: pre-cercetare și cercetarea propriu-zisă. În prima etapă s-au purtat discuții cu factori de decizie din IMM-uri din județul Sibiu pentru a vedea nivelul informațiilor deținute de aceștia în ceea ce privește internaționalizarea dar și opinii privind mediul de afaceri. Această primă cercetare a evidențiat necesitatea și utilitatea celei de-a doua cercetări, mai amplă, printr-un chestionar construit pe baza problemelor evidențiate de pre-cercetarea desfășurată.

În metodologia de cercetare, s-a apelat la metode și tehnici de cercetare calitative și cantitative, iar culegerea datelor a fost realizată prin studiu bibliografic, cercetare de teren și prin discuții cu managerii din IMM – uri. Pașii efectuați în cercetarea pe bază de chestionar au fost: studierea literaturii de specialitate, realizarea propriu-zisă a chestionarelor, determinarea mărimii

și structurii eșantionului supus cercetării, verificarea gradului de înțelegere a chestionarului în rândul viitorilor potențiali respondenți, distribuirea, respectiv colectarea chestionarelor, prelucrarea informațiilor, analiza și interpretarea informațiilor, elaborarea concluziilor. Chestionarele au fost atribuite pe eșantioane corespunzătoare, predeterminate, pentru a obține concluzii relevante, iar în procesul de analiză a acestora s-a utilizat programul SPSS, un soft util în procesarea informațiilor.

Lucrarea este structurată ținând cont de obiectivul final iar sarcinile au fost distribuite în cinci capitole ce abordează în mod detaliat diferite concepții privind importanța întreprinderilor mici și mijlocii în economia contemporană, rolul, locul și specificul acestora pe piețele internaționale. De asemenea este prezentată starea actuală a IMM-urilor din România atât din perspectivă legislativă și instituțională, cât și aspecte legate de performanțele acestora.

Primul capitol, *„Întreprinderile mici și mijlocii prin prisma teoriilor economice”* este consacrat prezentării definițiilor vehiculate pentru clarificarea conceptului de întreprindere mică și mijlocie, prezentării viziunii economiștilor clasici și contemporani asupra problemelor legate de antreprenori și antreprenoriat, dar și expunerii rolului IMM în economie.

Cercetarea debutează, în subcapitolul 1.1. *„Conceptul de întreprindere mică și mijlocie”*, cu prezentarea conceptului de întreprindere mică și mijlocie și a unor puncte de vedere privind criteriile utilizate pentru definirea noțiunii. Sunt prezentate definiții ale IMM-urilor din diverse țări, un spațiu amplu fiind rezervat definiției utilizate de Uniunea Europeană și utilizată și în România. Tot în cuprinsul acestui subcapitol sunt expuse caracteristicile predominante ale IMM-urilor, cu insistență asupra flexibilității acestora, dar și o discuție privind tipologia IMM.

Subcapitolul 1.2. *„Întreprinderile mici și mijlocii în abordarea economiștilor clasici și contemporani”* se constituie într-o sinteză a gândirii economice clasice și contemporane cu privire la IMM și antreprenoriat. Chiar dacă economiștii clasici nu au studiat întreprinderile mici și mijlocii, studiind mai mult macroeconomia, referirile lor la antreprenor, risc, incertitudine se adresează tuturor firmelor, indiferent de dimensiune. Economiștii clasici au fost preocupați cu precădere de aspectele macroeconomice ale economiei. De aceea, în lucrările lor nu fac referire directă la firmele mici și mijlocii, însă teoriile lor sunt valabile și pentru acestea. Ei au avut însă

în vedere antreprenorul, persoana deschisă la nou, cel care inițiază noi afaceri, ia decizii, își asumă riscuri și realocă resursele.

Metafora lui Adam Smith referitoare la „mâna invizibilă” rămâne perfect aplicabilă pentru toate tipurile de întreprinderi. Fidel principiului „laissez faire, laissez passer ...” Acesta consideră, în „Avuția națiunilor”, că problemele economice ale societății se rezolvă cel mai bine prin decizii individuale, excluzând intervenția statului.

Concomitent cu dezvoltarea fără precedent a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, gândirea economică ce abordează acest subiect este tot mai vastă. Pentru argumentare s-au selectat câteva idei remarcabile ale economiștilor din zilele noastre (străini și autohtoni), tot mai preocupați de comportamentul economic al acestor organizații.

Dinamica permanentă și caracterul volatil al multora dintre caracteristicile IMM-urilor le transformă pe acestea într-un perpetuum mobile care provoacă permanent la studiu și analiză amănunțită. IMM reprezintă baza economiilor naționale fiind cea mai importantă sursă de creștere economică, cei mai importanți furnizori de oportunități de angajare dar și elemente cheie pentru bunăstarea comunităților locale și regionale. Toate acestea constituie suficiente motive ca din ce în ce mai mulți cercetători să se aplece asupra studierii acestui „fenomen” al lumii contemporane. Actualmente putem menționa o bogată experiență de cercetare a „micului business” concretizată în lucrările economiștilor contemporani; s-au scris numeroase cărți și articole științifice, s-au cristalizat opinii și ipoteze privind evoluția întreprinderilor mici și mijlocii.

Subcapitolul 1.3. „*Rolul și locul întreprinderilor mici și mijlocii în economie*” este destinat prezentării câtorva considerații privind însemnătatea acestor organizații în sistemul economic contemporan. Pentru a se contura cât mai clar importanța acestora, au fost concepute paragrafe distincte în care sunt tratate probleme referitoare la:

- factorii care influențează activitatea IMM
- atributele IMM
- ciclul de viață și finanțarea IMM
- procesul inovativ în IMM
- critici aduse IMM

- IMM versus întreprinderi mari
- decizia în IMM vs. întreprinderi mari
- IMM și responsabilitatea socială corporativă (RSC)

Capitolul 2 al lucrării este denumit „*Condiția IMM în Uniunea Europeană și în România*” și este împărțit în două subcapitole: primul este dedicat prezentării și analizei politicii Uniunii Europene privind întreprinderile mici și mijlocii iar cel de-al doilea face o radiografie a situației întreprinderilor mici și mijlocii din România la ora actuală.

În paragraful 2.1. „*Politica Uniunii Europene privind stimularea IMM*” este subliniată importanța acordată întreprinderilor mici și mijlocii de Uniunea Europeană și sunt prezentate succint câteva aspecte ale politicii acesteia privind susținerea micilor afaceri. Uniunea Europeană consideră că întreprinderile sunt cel mai important factor de creștere economică și de aceea politica UE se adresează întregului mediu de afaceri și are ca scop încurajarea și facilitarea înființării de noi întreprinderi pe fondul unui mediu de afaceri cât mai dinamic, în care fiecare întreprindere să beneficieze de acces efectiv la piețele de produse și servicii din Europa și din afara Europei.

Urmărind cronologia evenimentelor sunt evidențiate programele inițiate de UE pentru sprijinirea IMM începând cu primul Program comunitar de acțiune în domeniul IMM (1983), parcurgând câteva aspecte legate de Strategia de la Lisabona, momentul Small Business Act și încheind cu Strategia Europa 2020.

Subcapitolul 2.2 „*Dezvoltarea sectorului IMM în România*” prezintă evoluția acestor întreprinderi în România post-decembristă. Pentru atingerea acestui scop au fost construite patru paragrafe, fiecare urmărind un anumit aspect:

- *Etapizarea evoluției IMM* conturează evoluția IMM în România, atât prin identificarea unor perioade de dezvoltare, cât și prin prezentarea evoluției cadrului legislativ și instituțional referitor la IMM
- În paragraful *Analiza stării sectorului IMM din România* sunt analizate pe rând :
  - Formele juridice sub care se derulează micile afaceri
  - Demografia IMM
  - Densitatea IMM

- Contribuția IMM la realizarea cifrei de afaceri din economie
- Contribuția IMM la crearea și menținerea locurilor de muncă

Secvența „*Priorități pentru dezvoltarea IMM din România*” cuprinde câteva propuneri pentru susținerea întreprinderilor mici și mijlocii în vederea îmbunătățirii performanțelor acestora și apropierii de IMM-urile din țările dezvoltate.

Pe parcursul subcapitolului 2.3 „*IMM-urile din România în context european*” este analizată poziționarea țării noastre față de media UE pe baza câtorva indicatori-cheie.

În capitolul 3 „*Internaționalizarea IMM în contextul economic contemporan*” s-a analizat o problemă deosebit de actuală a întreprinderilor mici și mijlocii: internaționalizarea afacerilor. Cercetarea literaturii de specialitate a permis constituirea unui suport teoretic solid pentru cercetarea ulterioară. A fost o cercetare bibliografică selectivă ce a avut ca susținere în principal articole și studii publicate de autori străini. Deosebit de utile pentru elaborarea prezentei lucrări s-au dovedit articolele:

- „*Decizia IMM-urilor italiene asupra modului de intrare pe o piață străină*” [Musso, Francioni, 2012]
- „*Cum își selectează firmele mici piețele străine?*” [Musso, Francioni, 2012]

atât prin prezentarea obiectivă a aspectelor teoretice privind întreprinderile mici și mijlocii cât și prin metodologia utilizată.

Subiectele privind internaționalizarea afacerilor care au fost studiate sunt prezentate în paragrafele acestui capitol al lucrării:

- 3.1. „*Internaționalizarea ca fenomen. Definiția internaționalizării afacerilor*” – o sinteză a definițiilor propuse pentru acest concept de către cercetători recunoscuți pe plan mondial.
- 3.2. „*Motivațiile internaționalizării afacerilor*” – o clasificare și o enumerare a motivelor reactive și proactive care stau la baza deciziilor privind extinderea afacerilor pe piețe internaționale.
- 3.3. „*Teorii privind internaționalizarea afacerilor*” (abordarea behavioristă, internaționalizarea prin rețele de firme, internaționalizarea firmei pe baza resurselor și competențelor).

- 3.4. „Alegerea piețelor externe” – discuție privind abordarea sistematică și non-sistematică a piețelor externe de către firmele mici.
- *Concluzii.*

Capitolul 4 „*Elemente teoretico-metodologice privind cercetarea științifică selectivă și modalitățile de realizare*” este o sinteză a metodologiei de cercetare abordată, prezentând modul de realizare a cercetării științifice, de determinare a mărimii eșantionului și de analiză a informațiilor colectate cu ajutorul programului SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

Capitolul 5 „*Cercetare privind determinarea stadiului de internaționalizare al afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu fundamentată pe cercetarea selectivă a opiniei factorilor de decizie din aceste organizații*” prezintă rezultatele cercetării privind nivelul de internaționalizare al IMM-urilor dintr-o zonă geografică bine definită. Atenția a fost concentrată asupra valorificării opiniilor persoanelor active în IMM-urile din județul Sibiu cu privire la colaborarea cu macro-mediul, impactul internaționalizării asupra competitivității firmei, așteptările IMM de la organismele publice sau private cu responsabilități în domeniu, problematica privind internaționalizarea IMM și probleme legate de lipsa colaborării cu firme externe.

Prezentarea corectă și coerentă a rezultatelor cercetării a impus împărțirea capitolului 5 în următoarele subcapitole:

- 5.1. *Caracteristici generale privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu*
- 5.2. *Definirea caracteristicilor demografice*
- 5.3. *Obiectivul I: Colaborarea cu macro-mediul*
- 5.4. *Obiectivul II: Elemente privind impactul internaționalizării afacerii asupra competitivității*
- 5.5. *Obiectivul III: Sprijin pentru internaționalizarea IMM*
- 5.6. *Obiectivul IV: Problematika privind internaționalizarea IMM*
- 5.7. *Sintetizarea problemelor privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu prin aplicarea metodei „arborele problemei”*
- 5.8. *Concluzii și propuneri privind rezultatele cercetării referitoare la determinarea stadiului de internaționalizare al afacerilor din IMM – urile din județul Sibiu*

Subcapitolul 5.1. *„Caracteristici generale privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu”* prezintă rezultatele unei pre-cercetări realizate, prin discuții libere cu manageri și administratori de firme, cu scopul identificării obiectivelor și ipotezelor viitoarei cercetări.

Subcapitolul 5.2. *„Definirea caracteristicilor demografice”* prezintă variabilele independente care au stat la baza construcției chestionarului aplicat factorilor de decizie din IMM-uri.

Următoarele 4 subcapitole sunt alocate prezentării și interpretării – pe obiective – a rezultatelor cercetării pe bază de chestionar. Acestea furnizează informații privind opinia respondenților asupra a numeroase aspecte privind mediul de afaceri din județul Sibiu, insistând asupra elementelor privind internaționalizarea afacerilor. Această amplă cercetare are ca punct de plecare studiul bibliografic întreprins în primele trei capitole ale tezei, în urma căruia s-a evidențiat necesitatea unei analize privind importanța și stadiul internaționalizării IMM.

Subcapitolul 5.7. *„Sintetizarea problemelor privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu prin aplicarea metodei „arborele problemei”* a rezultat în urma selecției celor mai importante probleme cu care se confruntă IMM-urile. Cele două probleme selectate au fost tratate prin utilizarea metodei „arborele problemelor” cu rolul de a determina cauzele dar și efectele prezente și viitoare ale acestora .

Concluziile cercetărilor sunt expuse în subcapitolul 5.8. *„Concluzii și propuneri privind rezultatele cercetării referitoare la determinarea stadiului de internaționalizare al afacerilor în IMM – urile din județul Sibiu”* care se dorește a fi și o prezentare a celor mai importante rezultate ale investigației realizate. Sunt cuprinse aici și câteva recomandări dar și câteva sugestii privind viitoare direcții de cercetare.

În vederea tratării coerente a problematicii studiate și asigurării unui suport științific adecvat lucrării s-au utilizat atât metode comune, cât și metode specifice de cercetare. Pentru examinarea științifică a problemelor și atingerea scopurilor propuse, în lucrarea de față s-au utilizat următoarele metode de cercetare:

- metoda analitică, prin intermediul căreia s-a ajuns la esența fenomenelor și proceselor de cercetare, analizându-se abordările teoretice privind categoriile de întreprinderi mici și

mijlocii, antreprenoriat, internaționalizare, precum și rolul acestora în mecanismul economic;

- analiza calitativă și cantitativă, prin care s-a analizat calitativ conținutul social-economic al realității înconjurătoare și s-a evaluat cantitativ procesul internaționalizării afacerilor în IMM;
- analiza dinamică, prin intermediul căreia s-au surprins și s-au evidențiat schimbările survenite în timp în cadrul fenomenelor economice analizate;
- metoda inducției, prin intermediul căreia s-a raționat de la particular la general, de la faptele reale la generalizarea științifică, formulându-se un șir de concluzii;
- metoda deducției, prin intermediul căreia s-a raționat de la general la particular și au fost explicate fenomenele concrete și particulare, în special cele ce țin de internaționalizarea afacerilor în IMM-urile studiate
- metoda descriptivă, prin intermediul căreia au fost descrise fenomene și fapte privind procesul internaționalizării întreprinderilor mici și mijlocii
- metoda sintezei, prin intermediul căreia s-au stabilit legăturile dintre fenomenele și elementele analizate anterior în lucrare, precum sinteza abordărilor teoretice privind conceptele de antreprenoriat, IMM, internaționalizare, a tendințelor existente privind cercetările în domeniu și a elementelor de bază în partea ce ține de ameliorarea performanțelor IMM în economie.

Rezultatele cercetării permit formularea următoarelor aspecte cu *caracter inovațional*:

1. sistematizarea abordărilor conceptuale privind definiția întreprinderilor mici și mijlocii
2. sistematizarea și sintetizarea gândirii economice clasice și contemporane privind antreprenoriatul
3. argumentarea importanței, stabilirea rolului IMM în economia contemporană
4. sistematizarea politicilor Uniunii Europene referitoare la IMM
5. a fost realizată o analiză actuală a situației IMM din România
6. sistematizarea abordărilor conceptuale privind internaționalizarea IMM
7. s-a analizat mediul de afaceri și stadiul internaționalizării IMM din județul Sibiu

COORDONATELE DEZVOLTĂRII ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII ȘI LOCUL LOR
ÎN SISTEMUL ECONOMIC CONTEMPORAN

---

8. s-au analizat probleme privind internaționalizarea afacerilor în IMM-urile din județul Sibiu prin aplicarea metodei „arborele problemei”

Lista publicațiilor

1. Internaționalizarea IMM. O analiză sintetică a factorilor și procesului decizional (The internationalization of SMEs. A synthetic analysis of the decisional factors and process) Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 3/2013, pag. 137- 145
2. IMM-urile din România versus criza economico-financiară mondială - impedimente și oportunități (Romanian SMEs versus the global financial crisis – impediments and opportunities-), Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, pag. 176-179
3. Studiu comparativ privind decizia în IMM față de firmele mari (Comparative study of the decision – making process in SMEs and in large companies), Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 4/2012 pag. 191-193
4. Internaționalizarea IMM în contextul economic european, Conferința Internațională “Performanțe într-o economie competitivă”, Chișinău, 2013
5. Rolul și locul întreprinderilor mici și mijlocii în economie, Conferința Științifico-Practică Internațională a Tinerilor Cercetători „Dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere”, Ediția a II-a, Chișinău, 2011
6. IMM și responsabilitatea socială corporativă (SMEs and the corporate social responsibility) , The International Conference on Economics and Administration ICEA - FAA 2011, 3 – 4 JUNE 2011, pag. 274-277
7. Surse de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii (Financing sources for small and medium – sized enterprises), 18th International Economic Conference - IECS 2011, „Crises after crisis. Inquiries from a national, European and global perspective”, Sibiu, România, 19-20 mai, 2011